Instanța de fond: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător Victoria Bogomolova

Dosar nr. 2a-4374/24 (2-24078361-02-2a-25112024)

D E C I Z I E

1 aprilie 2025 **municipiul Chișinău**

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Centru

Instanța compusă din:
Președintele completului, judecătorul Ruxanda Pulbere
Judecătorii Ala Malîi și Roman Pascari

examinând în procedura cererilor cu valoare redusă, cererea de apel declarată de avocatul Danu Dogotari, în interesele apelantei Maria Corini, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 5 septembrie 2024, pronunțată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Stratan Ana-Maria împotriva Mariei Corini cu privire la încasarea prejudiciului,

C O N S T A T Ă:

Aprecierea și soluția instanței de fond:

1. La 16 iulie 2024, Stratan Ana-Maria, prin intermediul reprezentantului, avocat Bîtcă Andrei, a sesizat instanța de judecată, Judecătoria Chișinău, sediul Centru cu cerere de chemare în judecată în contradictoriu Corini Maria cu privire la încasarea prejudiciului și a cheltuielilor de judecată cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.
2. Conform cererii de chemare în judecată, la data de 19.02.2024 din apartamentul nr.29 din str. N. Titulescu. 39, mun. Chișinău, ce aparține cu drept de proprietate pârâtei Corini Maria, a avut loc inundația apartamentului nr.26, precum și a altor apartamente pe vertical. Ca urmare a inundației, au fost deteriorate mai multe porțiuni ale tavanului și pereților din antreu, grupul sanitar și coridorul apartamentului, precum și mobilierul, ușa de acces în grupul sanitar și antreu, au fost deteriorate tapetele pe tot perimetrul pereților, deteriorată acoperirea pardoselii din parchet din lemn, valoarea prejudiciului fiind una considerabilă.
3. Potrivit Actului Î.M.G.F.L. - 1 din 20.02.2024 privind constatarea care a dus la inundație și locul producerii inundației, scurgerea s-a produs din apartamentul nr. 29 din str. N. Titulescu, 39, din cauza conexiunii la apeduct a mașinii de spălat rufe.
4. Reclamanta, a solicitat efectuarea unui raport de expertiză extrajudiciară în

vederea stabilirii cuantumului prejudiciului material cauzat ca urmare a inundației din ap. 29 din str. N. Titulescu, 39.

5. Conform Raportului de evaluare a prejudiciului (nr.067/B/24 din 28.02.2024), s-a constatat că costul lucrărilor de reparație curentă ce necesită a fi în încăperile inundate ale bunului imobil, apartamentul nr. 26 din str. N. Titulescu, 39, mun. Chișinău, în rezultatul inundării din apartamentul nr. 29 din același bloc locativ amplasat cu un nivel mai sus, constituie 66 967,47 lei.
6. În circumstanțele enunțate, relatează că, având în vedere faptul suportării unui prejudiciu considerabil ca urmare a inundației, precum și ignorării din partea pârâtei a cerințelor reclamantei, în adresa pârâtei a fost înaintată o reclamație la data de 23.05.2024, reclamația nefiind recepționată și restituită cu mențiunea „nereclamat.
7. Dat fiind că, pârâta a ignorat în totalitate solicitările acesteia, reclamanta a fost determinată să se adreseze în instanța de judecată.
8. La fel, în motivarea acțiunii, reclamanta mai menționează că, potrivit bonului de plată din 06.03.2024, aceasta a cheltuit 6 000 (șase mii) lei, pentru efectuarea raportului de evaluare extrajudiciară.
9. Totodată, în urma celor expuse în cererea de chemare în judecată și conform argumentelor invocate în cerere, solicită încasarea din contul pârâtei a prejudiciului material, ca urmare a inundației ap. 26 din mun. Chișinău, str. N. Titulescu, 39, în mărime de 73 017, 47 (șaptezeci și trei mii șaptesprezece) lei, 47 bani, cheltuielile de judecată în sumă de 8 740, 50, constituite din taxa de stat și acordarea asistenței juridice și suma de 6 000 (șase mii) lei cheltuieli de efectuarea expertizei.
10. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 5 septembrie 2024, s-a admis în parte cererea de chemare în judecată depusă de Stratan Ana-Maria împotriva Mariei Corini cu privire la încasarea prejudiciului, cheltuielilor de judecată. S-a încasat de la Corini Maria, an. n. *****, IDNP: ***** cu domiciliul în mun. Chișinău, str. ***** în beneficiul Stratan Ana-Maria, an. N.*****, IDNP: ***** cu domiciliul în mun. Chișinău, str. ***** prejudiciul material în mărime de 66 967,47 (șaizeci și șase mii nouă sute șaizeci și șapte) lei, 47 bani. S-a încasat de la Corini Maria, an. n. *****, IDNP: ***** cu domiciliul în mun. Chișinău, str. ***** în beneficiul Stratan Ana-Maria, an. N.*****, IDNP: ***** cu domiciliul în mun. Chișinău, str. ***** cheltuielile de judecată în mărime de 12 740,50 (doisprezece mii șapte sute patruzeci) lei, 50 bani, constituite din: 2 740,50 lei taxa de stat, 6 000 lei, pentru efectuarea expertizei, 4 000 lei asistența juridică. În rest, acțiunea s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Poziția părților în instanța de apel:

11. Nefiind de acord cu soluţia instanţei de fond, la 2*0 septembrie* 2024, în termenul de declarare a apelului, avocatul Danu Dogotari, în interesele apelantei Maria Corini, a înaintat cerere de apel, solicitând examinarea prezentului apel în procedură generală, cu citarea participanţilor la proces, admiterea cererii de apel,

cu casarea hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru nr. 2-9502/2024 din 05 septembrie 2024, în partea în care a fost admisă cererea de chemare în judecată formulată de Stratan Ana-Maria împotriva Măriei Corini cu privire la încasarea prejudiciului material şi compensarea cheltuielilor de judecată și cu pronunţarea unei noi decizii, prin care să fie respinsă integral cererea de chemare în judecată formulată de Stratan Ana-Maria împotriva Măriei Corini cu privire la încasarea prejudiciului material şi compensarea cheltuielilor de judecată. În eventualitatea admiterii cererii de apel, a dispune încasarea din contul intimatei Stratan Ana-Maria în beneficiul apelantei Măriei Corini a tuturor cheltuielor de judecată suportate în cadrul procesului.

12. În motivarea cererii de apel avocatul Danu Dogotari, în interesele apelantei Maria Corini, a invocat că hotărârea primei instanţe este una ilegală şi neîntemeiată, pasibilă a fi casată integral, cu adoptarea unei noi hotărâri privind respingerea integrală a acţiunii, fie cu trimiterea cauzei la rejudecare, în prima instanţă, din următoarele motive de fapt şi de drept:
13. Circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, pe care prima instanţă le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente (art. 386 alin. (1) lit.b) Cod de procedură civilă), fapt ce impune casarea hotărârii contestate, cu adoptarea unei noi decizii privind respingerea integrală a acţiunii.
14. Avocatul apelantei precizează că, aşa după cum corect a stabilit instanţa de judecată în motivarea hotărârii contestate, componenţa delictului civil include următoarele elemente (condiţii): 1) fapta ilicită, 2) prejudiciul, 3) raportul cauzal dintre faptă şi prejudiciu şi 4) vinovăţia. Lipsa unei condiţii, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepţia cazurilor expres prevăzute de lege când răspunderea delictuală se poate angaja şi în lipsa unor condiţii.
15. Corespunzător, pentru a surveni răspunderea delictuală, partea reclamantă urma să probeze, iar instanţa de judecată, urma să constate prezenţa la speţă a celor 4 condiţii exhaustive stabilite de legiuitor.
16. Cu referire la înţelesul condiţiilor sus-citate, urmează de precizat că art. 1998 Cod civil nu oferă o descriere a ceea ce presupune a fi *„faptă ilicită",* însă semnificaţia acesteia poate fi rezumată la *„orice acţiune/inacţiune prohibită de lege".*
17. Cea de-a doua condiţie fundamentală a răspunderii civile delictuale este *prejudiciul*, care în doctrină este definit ca „rezultatul vătămător, de natură patrimonială sau nepatrimonială, cauzat prin fapte de natură a aduce atingere drepturilor subiective sau intereselor legitime ale persoanelor sau altor valori sociale ocrotite de lege".
18. Totodată, pentru existenţa răspunderii civile delictuale este necesar ca între fapta ilicită şi prejudiciu să existe un raport de cauzalitate. Or, nu poate fi obligată o persoană să repare un prejudiciu decât dacă între fapta sa (omisivă sau comisivă) ori între fapta animalelor sau lucrurilor pe care le are aceasta în gestiune şi paguba produsă *există un raport de cauzalitate*.
19. Cu referire la ultima condiţie pentru survenirea răspunderii delicituale - vinovăţia, urmează de precizat că aceasta din urmă este atitudinea psihică a autorului faţă de

fapta sa şi faţă de consecinţele care decurg din aceasta. Vinovăţia reuneşte în cuprinsul său un element intelectiv (conştiinţa) - modul în care autorul percepe în mod raţional fapta, urmările sale, precum şi concordanţa sau nu a acestor urmări cu ordinea socială general acceptată - şi un element volitiv (voinţa) - deliberarea cu privire la conduitele posibil de urmat şi decizia autorului de a comite fapta ilicită, adoptată în deplinătatea facultăţilor mintale şi implementată în mod liber, neîngrădit de constrângeri externe.

20. Acestea fiind trecute în revistă, apărarea atrage atenţia instaţei de apel că, la înaintarea acţiunii în instanţa de judecată, contrar prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, potrivit căruia, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel,* intimata nu a dovedit prin probe_veridice şi suficiente existenţa celor 4 condiţii care ar fi putut implica în speţă răspunderea_delicituală a Apelantei, motiv pentru care, acţiunea respectivă urmează a fi respinsă_ca fiind neîntemeiată.

21. În speţă, reieşind din conţinutul cererii de chemare în judecată, dar şi din constatările instanţei de fond, proba care ar confirma existenţa a două condiţii pentru atragerea răspunderii delicituale - fapta ilicită şi vinovăţia apelantei, ar fi Actului Î.M.G.F.L. - 1 din 22 februarie 2024 cu privire la inundaţie, prin care comisia, compusă din 3 reprezentaţi Î.M.G.F.L. - 1, în prezenţa proprietarului Stratan Viorica și în lipsa Apelantei, sau a reprezentantului acesteia, a examinat la faţa locului cazul referitor la inundarea apartamentului nr. 26, et.2, amplasat în mun. Chişinău, str. Titulescu 39, stabilind astfel că, inundarea apartamentului a avut loc, urmare a scurgerii care ar fi avut loc din ap. 29, amplasat mai sus, et.3, de la conexiunea deteriorată a maşinii de spălat rufe la apeduct.

22. În opinia apărării, actul respectiv nu poate fi reţinut drept probă veridică şi suficientă care să demonstreze că scurgerile în apartamentul intimatei ar fi avut loc din apartamentul apelantei. Or, reieşind din conţinutul actului, acesta a fost întocmit în absenta apelantei, fără a i se solicita explicaţii sau a i se oferi posibilitatea de a prezenta propria poziţie cu privire la circumstanţele cazului.

23. Mai mult decât atât, membrii comisiei care au întocmit actul nu deţin calitatea de experţi şi nici competenţe tehnice specifice care să le permită stabilirea vizuală a cauzelor scurgerii.

24. Fără un raport tehnic întocmit de către un specialist atestat în domeniul instalaţiilor sanitare, concluziile din actul respectiv nu pot avea valoare probatorie. Determinarea cauzei scurgerii implică efectuarea unor investigaţii tehnice detaliate, utilizarea unor metode şi instrumente adecvate.

25. De asemenea, actul nu descrie în mod concret verificările efectuate asupra apartamentului nr. 29, menţionând doar presupuneri generale privind conexiunea deteriorată a maşinii de spălat rufe. Această afirmaţie nu este susţinută de probe tehnice directe, cum ar fi imagini, măsurători sau constatări specifice care să indice cu certitudine sursa şi mecanismul producerii scurgerilor.

26. Drept urmare, apărarea consideră că actul Î.M.G.F.L. - 1 din 22 februarie 2024 nu

întruneşte criteriile necesare pentru a fi considerat o probă certă şi concludentă în sensul demonstrării faptelor imputate apelantei. Lipsa unui raport tehnic întocmit de un expert calificat lasă loc de îndoială cu privire la corectitudinea şi obiectivitatea concluziilor comisiei, motiv pentru care această probă nu poate sta la baza atragerii răspunderii delictuale a apelantei.

27. În plus, actul conţine date eronate cu privire la statutul persoanei care ar fi fost prezentă la faţa locului în calitate de proprietar al apartamentului inundat. Or, conform informaţiilor din Registrul bunurilor imobile anexate la cererea de chemare în judecată, proprietarul apartamentului nr. 26 este intimata şi nu dna. Stratan Viorica, persoana menţionată în act ca fiind proprietar al apartamentului în cauză. Această discrepanţă ridică întrebări serioase cu privire la acurateţea şi credibilitatea constatărilor făcute de comisie, precum şi la modul în care a fost documentat acest incident.

28. În continuare, cu referire la o altă condiţie pentru atragerea răspunderii delicituale a apelantei este prejudiciul și anume menţionează că potrivit cererii de chemare în judecată, ca probă ce ar demonstra existenţa şi întinderea acestui prejudiciu, a fost anexat Raportul de evaluare a prejudiciului bunurilor imobile cu Nr. 067/B/24 din 28 februarie 2024, executor fiind „ElitExpert Group" S.R.L., potrivit căruia, au fost formulate următoarele concluzii, citez: *„în baza informaţiei şi datelor obţinute menţionăm că valoarea prejudiciului cauzat proprietarului apartamentului, înregistrat în registru bunurilor imobile cu nr. cadastral 0100108.123.01.026, situat în: mun. Chişinău, str. Nicolae Titulescu 39, ap. 26 inclusiv TVA constituie: 66 967,47 (şaizeci şi sase mii nouă sute şaizeci şi şapte lei, 47 bani) MDL."* Acelaşi raport de evaluare a fost reţinut şi de către instanţa de judecată la adoptarea hotărârii contestate, ca fiind o probă verifică care ar demonstra existenţa prejudiciului presupus cauzat de către apelantă intimatei.

29. În opinia apărării, concluziile raportului de evaluare sus-menţionat, nu puteau fi puse la baza unei hotărâri judecătoreşti legale, fiind o probă inadmisibilă, în sensul art. 122 Cod de procedură civilă.

30. Cu referire la acest aspect, urmează de atras atenţia asupra faptului că, reieşind din prevederile art. 1 al Legii nr. 989/2002 cu privire la activitatea de evaluare, care reglementează activitatea companiei de evaluare - „ElitExpert Group" S.R.L., în sensul prezentei legi, noţiunile de bază utilizate au următoarele semnificaţii: **activitate de evaluare** - activitate desfăşurată de întreprinderile de evaluare, care constă în estimarea valorii de piaţă sau a altei valori a obiectului evaluării; **evaluare** - proces de determinare a valorii obiectului evaluării la o dată concretă, ţinîndu-se cont de factorii fizici, economici, sociali şi de altă natură, care influenţează asupra valorii; **evaluator** - persoană fizică cu o reputaţie bună, cu studii superioare corespunzătoare, titular al certificatului evaluatorului, care posedă o experienţă de muncă suficientă în domeniul evaluării, un înalt nivel profesional şi competenţa necesară pentru desfăşurarea activităţii de evaluare; **întreprindere de evaluare** - persoană juridică sau fizică, înregistrată în Republica Moldova, în modul stabilit, în calitate de întreprindere, indiferent de tipul de

proprietate şi forma juridică de organizare; **certificat al evaluatorului** - act permisiv, eliberat de Comisia de certificare a evaluatorilor bunurilor imobile (în continuare - Comisie de certificare), prin care se confirme că deţinătorul acestuia posedă cunoştinţele şi abilităţile necesare pentru desfăşurarea activităţii de evaluare; **raport de evaluare - act întocmit de evaluator,** pe **hîrtie sau pe suport electronic, la finele procesului de determinare a valorii obiectului evaluării.**

31. În continuare, potrivit art. 11 din aceiaşi Lege, efectuarea evaluării se finalizează cu întocmirea in mod obligatoriu a raportului de evaluare. Raportul va conţine opinia clară şi neechivocă a evaluatorului privind valoarea obiectului evaluării. în raportul de evaluare se indică:a) data întocmirii raportului; b) scopul evaluârii;c) numele, prenumele (denumirea) beneficiarului şi datele de identificare ale lui; d) denumirea întreprinderii de evaluare şi datele de identificare ale ei; e) descrierea obiectului evaluării şi datele privind proprietarul acestuia (în cazul în care obiectul evaluării aparţine persoanei juridice, se indică datele de identificare ale acesteia); f) data la care a fost estimată valoarea; g) tipul şi definiţia valorii estimate, care explică sensul noţiunii utilizate; h) lista standardelor, metodelor, datelor iniţiale (cu indicarea sursei de obţinere a lor), utilizate pentru evaluare, precum şi ipotezele evaluatorului, pe care se bazează evaluarea; i) etapele evaluării şi temeiul determinării valorii recomandate a obiectului evaluării, factorii restrictivi şi domeniul aplicării valorii estimate; la raport se vor anexa: j) copia de pe certificatul evaluatorului care a efectuat evaluarea; k) copiile de pe actele, utilizate de evaluator, în baza cărora au fost determinate caracteristicile calitative şi cantitative ale obiectului evaluării. în raportul de evaluare poate fi inclusă şi altă informaţie care, după părerea evaluatorului, a influenţat esenţial asupra valorii obiectului evaluat. **Raportul trebuie să fie semnat de** evaluator, de conducătorul întreprinderii de evaluare şi legalizat cu ştampila întreprinderii. întreprinderea de evaluare păstrează câte un exemplar al rapoartelor de evaluare timp de 5 ani.

32. în speţă, din analiza conţinutului Raportului de evaluare a prejudiciului bunurilor imobile cu Nr. 067/B/24 din 28 februarie 2024, putem observa că, în contradicţie cu prevederile legale enunţate mai sus, **raportul de evaluare şl implicit - concluziile din** acesta, nu sunt semnate **de către evaluatorul care a efectuat efectiv evaluarea - Cărăuş** Mihail, atestat în baza Certificatului de atestare tehnico-profesională Seria 2019-D nr.102, eliberat de Ministerul Economiei şi Infrastructurii, la 06.11.2019, care a semnat doar devizele de cheltuieli, **ci a fost semnat doar de către administratorul „ElitExpert Group" S.R.L.**

33. în opinia noastră, dar şi după cum rezultă din lege, **semnătura evaluatorului aplicată pe raportul de evaluare executat era crucială pentru confirmarea responsabilităţii asupra metodologiei şi concluziilor evaluării.** Or, deşi administratorul întreprinderii de evaluare semnează raportul, **aceasta nu suplineşte obligaţia semnăturii evaluatorului.** Directorul poate garanta conformitatea formală, dar nu îşi asumă răspunderea tehnică pentru conţinutul evaluării.

34. Mai mult decât atât, examinarea obiectului evaluării a fost efectuată în absenţa apelantei sau a unui reprezentant al acesteia, ceea ce ridică serioase semne de întrebare cu privire la corectitudinea şi imparţialitatea procesului de evaluare. Absenţa apelantei în acest proces reprezintă o încălcare a dreptului său de a participa la procedura de constatare şi evaluare a prejudiciului, drept prevăzut de legislaţie şi de principiile fundamentale ale contradictorialităţii şi echităţii.
35. Această situaţie este agravată de faptul că raportul de evaluare nu conţine explicaţii clare privind modalitatea prin care s-a determinat valoarea prejudiciului sau metodologia concretă utilizată, iar semnătura evaluatorului lipsă subminează şi mai mult credibilitatea documentului. Acest lucru ridică suspiciuni cu privire la obiectivitatea şi veridicitatea concluziilor incluse în raport, în special în contextul în care devizele de cheltuieli sunt singurele documente semnate de evaluatorul atestat.
36. Prin urmare, avocatul consideră că raportul de evaluare a prejudiciului bunurilor imobile nr. 067/B/24 din 28 februarie 2024 nu îndeplineşte cerinţele de validitate impuse de lege, iar concluziile acestuia nu pot fi reţinute ca probe concludente şi verificabile. Lipsa semnăturii evaluatorului, combinată cu absenţa apelantei în procesul de examinare a obiectului evaluării, afectează fundamental credibilitatea raportului şi îl descalifică din perspectiva unei probe suficiente pentru susţinerea pretenţiilor intimatei.
37. Finalizând acest aspect, avocatul apelantei atrage atenţia instanţei de apel şi asupra faptului că, ultima condiţie pentru atragerea la răspunderea delictuală a apelantei este raport de cauzalitate între fapta ilicită şi prejudiciu, la fel nu a fost probată, or, în opinia părții apărării, în speţă, extrajudiciar sau cel târziu pe parcursul examinării cauzei, ar fi trebuit să fie numită o expertiză, efectuată die către un expert judiciar atestat pentru determinarea atât a cauzei și mecanismului producerii prejudiciului, cât și pentru determinarea exactă a valorii prejudiciului.
38. Rezultatele unei asemenea expertize ar fi constituit o probă tehnică concludentă şi verificabilă, eliminând orice suspiciuni privind subiectivitatea sau insuficienţa concluziilor iniţiale din raportul întocmit de „ElitExpert Group" S.R.L, însă spre regret, acest fapt nu a fost făcut.
39. În concluzie, având în vedere faptul că, pe parcursul examinării cauzei în instanţa de fond, de către partea reclamantă nu a fost probată existenţa condiţiilor pentru survenirea răspunderii delictuale, cererea de chemare în judecată formulată de către intimată, urma a fi respinsa ca fiind una neîntemeiată.
40. Mai mult, în speţă, trebuia respinsă şi solicitarea de recuperare a cheltuielilor pentru efectuarea evaluării, deoarece, conform actelor dosarului, beneficiarul şi plătitorul acestei evaluări a fost o altă persoană şi nu intimata. Or, prevederilor Codului de procedură civilă, pot fi recuperate doar cheltuielile efectiv suportate de părţile procesului, nu de către terţi.
41. La adoptarea hotărârii contestate, instanţa de fond a aplicat eronat o lege care nu trebuia să fie aplicată, depăşind limitele revendicărilor din cererea de chemare în judecată (art. 386 alin. (1] lit. d) Cod de procedură civilă, coroborat cu art. 387 lit.

b) Cod de procedură civilă), fapt ce impune casarea hotărârii contestate, cu adoptarea unei noi decizii privind respingerea integrală a acţiunii.

42. Un alt motiv al apelului constă în faptul că, în lipsa unei solicitări exprese sau a unei concretizări a acţiunii din partea intimatei, instanţa de fond a neglijat principiul contradictorialităţii şi egalităţii părţilor în drepturile procedurale, consacrat de art. 26 din Codul de procedură civilă, or deşi partea reclamantă şi-a întemeiat acţiunea exclusiv pe instituţia răspunderii delictuale, instanţa de judecată şi-a asumat în mod nejustificat rolul de avocat al intimatului, selectând alte instituţii de drept aplicabile speţei, precum:

43. Art. 2016 din Codul civil, potrivit căruia, dacă prejudiciul s-a produs prin faptul că din construcţie a căzut ori a curs ceva, răspunde persoana care are construcţia în posesie;

44. Art. 586 din Codul civil, care stipulează că proprietarii terenurilor vecine sau ai altor bunuri imobile învecinate trebuie să se respecte reciproc, considerându-se vecini acei proprietari ai bunurilor de unde se pot produce influenţe reciproce şi

45. Art. 500 alin. (6) din Codul civil, care prevede obligaţia proprietarului de a îngriji şi întreţine bunul ce îi aparţine, în lipsa unor prevederi contrare din lege sau contract.

46. Instanţa a folosit aceste prevederi pentru a fundamenta o eventuală soluţie de reparare a prejudiciului, fără ca o astfel de cerinţă să fie formulată în mod expres de către Intimată.

47. În acest fel, instanţa de fond a adoptat o hotărâre contrară prevederilor art. 240 alin. (3) din Codul de procedură civilă, potrivit căruia instanţa judecătorească trebuie să se pronunţe în limitele pretenţiilor formulate de reclamant.

48. Depăşirea acestor limite constituie o încălcare gravă a dreptului la un proces echitabil, afectând imparţialitatea instanţei şi contravenind cadrului legal aplicabil.

49. Cauza a fost judecată de instanţă în absenţa unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data şi ora şedinţei de judecată (art. 386 alin. (1) lit.d) Cod de procedură civilă, coroborat cu art. 388, alin. (1), lit. b) Cod de procedură civilă), fapt ce impune casarea integrală a hotărârii contestate şi remiterea cauzei la rejudecare în prima instanţă.

50. În acest sens, apărarea menţionează că la data de 16 iulie 2024, intimata a depus, prin intermediul cancelariei Judecătoriei Chişinău sed. Centru, o cerere de chemare în judecată împotriva apelantei, cu privire la încasarea prejudiciului material şi compensarea cheltuielilor de judecată *(fd. 5-7).*

51. La data de 18 iulie 2024, Judecătoria Chişinău sed. Centru adoptă încheierea privind acceptarea spre examinare a cererii de chemare în judecată, dispunând următoarele acţiuni: „se stabileşte termenul pentru examinarea prezentei cauze civile la data de 5 septembrie 2024, fără participarea părţilor; se explică părţilor că pot soluţiona prezentul litigiu pe cale amiabilă, prin încheierea unei tranzacţii; se comunică pârâtei copia de pe cererea de chemare în judecată cu valoare redusă cu anexe; se acordă pârâtei un termen de 30 de zile de la data comunicării cererii de chemare în judecată cu valoare redusă, pentru a prezenta referinţă cu răspunsul la

pretenţiile formulate de reclamant şi probele aduse împotriva revendicărilor înaintate, alte date importante pentru soluţionarea cauzei, comunicând faptul că termenul acordat este de decădere în prezentarea ulterioară de probe, în conformitate cu dispoziţiile art. 122 alin. (4) din Codul de procedură civilă *(fd. 18-19).*

52. În continuare, instanţa de fond a expediat încheirea sus-menţionată la adresa apelantei, aceasta nefiind recepţionată de către apelantă şi restituită instanţei cu menţiunea *nereclamat (fd. 21-23).*
53. În continuare, prin cererea din 04 septembrie 2024, reprezentantul intimatei a solicitat ca, „în eventualitatea nerecepţionării citaţiei de către partea pârâtă, rog să fie citată pârâta Corini Maria prin intermediul citaţiei publice, în temeiul art. 108 Cod procedură civilă, având în vedere faptul că o altă adresă nu cunoaşte" (fd. 21-23).
54. Necătând la acest fapt, cunoscând cu certitudine că apelanta nu a recepţionat încheierea instanţei de judecată şi copia acţiunii, instanţa de judecată nu a dispus citarea repetată sau publică a apelantei, la materialele cauzei regăsindu-se doar o notă de telefonogramă, fără dată şi oră, cu următorul conţinut: „Prin prezenta comunic că de la nr. de telefon 022-54-71-00, a fost contactată telefonic, pârâta Corini Maria, la numărul de telefon 078364198, pentru a fi informată referitor la acţiunea civilă nr. 2-9502/2024, la cererea de chemare în judecată înaintată de Stratan Ana-Maria, cu privire la încasarea prejudiciului, stabilită pentru 5 septembrie 2024, în lipsa părţilor, în incinta Judecătoriei Chişinău, sediul Centru, mun. Chişinău bd. Ştefan cel Mare şi Sfint, 162, etajul 6, biroul 610, judecător Victoria Bogomolova. Apelul a fost recepţionat. Pârâta a comunicat că la fel a fost inundată".
55. În opinia apărării, forma de citare sus-menţionată nu poate fi considerată ca fiind una adecvată, or din conţinutul acesteia nu este clar la ce dată şi oră a fost expediată, nefiind respectată dispoziţia art. 102 alin. (4) Cod de procedură civilă, potrivit căruia, *citaţia se înmânează părţii cu cel puţin 3 zile înainte de data judecării. În cauzele urgente*, *acest termen poate fi mai scurt, la discreţia instanţei* şi nefiind respectat nici dreptul apelantei de a depune referinţă scrisă în 30 de zile de la data comunicării cererii de chemare în judecată cu valoare redusă.
56. Neinformarea adecvată a apelantei despre acţiunea depusă a dus la încălcarea gravă a dreptului acesteia la un proces echitabil, prevăzut de art. 6 alin. (1) din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului şi de art. 26 din Codul de procedură civilă. Această încălcare a împiedicat apelanta să-şi exercite drepturile procedurale fundamentale, inclusive, dar fără a se limita la: depunerea referinţei scrise în termenul legal de 30 de zile, conform art. 122 alin. (4) Cod de procedură civilă; prezentarea probelor relevante şi pertinente care ar fi putut combate pretenţiile reclamantei; solicitarea efectuării unei expertize tehnice pentru clarificarea circumstanţelor cazului, în condiţii de contradictorialitate.
57. De asemenea, contactarea telefonică a apelantei, fără menţionarea clară a datei şi orei comunicării, nu poate înlocui obligaţia legală a instanţei de a dispune citarea

repetată sau publică, conform art. 108 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care corespondenţa iniţială nu a fost recepţionată de destinatar. Lipsa acestor măsuri a afectat grav principiul contradictorialităţii şi dreptul apelantei de a participa activ la procedură.

58. Prin urmare, consideră că procedura de citare a fost viciată, iar acest fapt a condus la imposibilitatea apelantei de a-şi apăra drepturile în cadrul procesului. În aceste condiţii, hotărârea instanţei de fond trebuie casată, iar cauza restituită pentru reexaminare, asigurând respectarea drepturilor procesuale ale tuturor părţilor.

59. *La 3 martie 2025 avocatul Andrei Bîtcă, în interesele intimatei Stratan Ana Maria, a depus referință asupra apelului declarat de avocatul Danu Dogotari, în interesele apelantei Maria Corini, invocând că* cererea de apel înaintată de Corini Maria împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 05.00.2024 urmează a fi respinsă, ca neîntemeiată, or în acest sens se încearcă eschivarea de la suportarea prejudiciului produs. Partea intimată totdeauna a fost deschisă în privinţa soluţionării acestui litigiu în procedură extrajudiciară, însă partea oponentă încearcă să se victimizeze, refuzând categoric să accepte că scurgerea s-a produs din apartamentul sau. La rândul lor susține că sunt mai multe apartamente care au suferit urmare a acestei inundaţii iar drept martori pot fi invitaţi vecinii din apartamentele inundate, care au fost atunci la faţa locului și pot confirma veridicitatea poziţiei intimatei.

Aprecierea instanței de apel:

60. Analizând argumentele apelului prin prisma actelor şi circumstanţelor cauzei, raportate la dispozițiile legale incidente speței, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru, conchide că apelul este întemeiat şi urmează a fi admis, cu casarea hotărârii instanței de fond și remiterea cauzei la rejudecare, din motivele ce succed.

61. În conformitate cu art. 373 Cod de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţa de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor când consimte şi când hotărârea este atacată şi de alţi participanţi la proces.

62. Colegiul civil reține că acțiunea înaintată de Stratan Ana-Maria împotriva Mariei

Corini cu privire la încasarea prejudiciului, a fost examinată în procedura cererilor cu valoare redusă, reglementată de capitolul XXII al Codului de procedură civilă (art. 276^2 -276^4).

63. În conformitate cu prevederile art. 276^2 Cod de procedură civilă, dacă valoarea cererii în cauzele de încasare a unei sume de bani nu depăşeşte 10 salarii medii pe economie prognozate la data sesizării instanţei, fără a se lua în considerare dobânzile, penalităţile, cheltuielile de judecată şi alte venituri accesorii, această cerere se examinează ca cerere cu valoare redusă.

64. În acord cu prevederile art. 276^3 Cod de procedură civilă, procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă. Judecătorul poate dispune citarea participanţilor la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părţi de a examina cererea în şedinţă publică. Judecătorul poate să respingă o astfel de solicitare în cazul în care consideră că, ținând cont de împrejurările cauzei, nu sunt necesare dezbateri publice. Respingerea se dispune prin încheiere motivată ce poate fi atacată odată cu fondul.

65. Conform art. 276^4 Cod de procedură civilă, instanţa soluţionează cauza şi adoptă dispozitivul hotărârii într-un termen de cel mult 6 luni de la data depunerii cererii. Dacă, după ce i s-au comunicat cererea de chemare în judecată şi înscrisurile anexate, pârâtul nu depune referinţă, soluţionarea cererii se face în baza materialelor anexate la dosar. Hotărârea judecătorească adoptată se publică pe pagina web a instanţei judecătoreşti şi se comunică participanţilor la proces, inclusiv prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor. Hotărârea judecătorească poate fi atacată cu apel, care se examinează în condiţiile prezentului cod. Deciziile instanţei de apel nu se supun recursului, fiind definitive şi irevocabile de la pronunțare. Instanţa de apel examinează cererea de apel în procedură scrisă sau cu citarea participanţilor la proces, prevederile art. 276^3 fiind aplicabile corespunzător.

66. În conformitate cu art. 385 alin. (1) lit. d) Cod de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul, să caseze integral hotărârea primei instanțe şi să trimită cauza spre rejudecare în primă instanță doar în cazul în care s-au încălcat temeiurile prevăzute la art. 388 alin.(1) lit. d) și i). La solicitarea participanților la proces, instanța de apel poate trimite cauza spre rejudecare în prima instanță doar o singură dată, în cazul prevăzut la art. 388 alin. (1) lit. b).

67. În conformitate cu prevederile art.388 alin.(1) lit. b) și d) Cod de procedură civilă, hotărârea primei instanțe urmează a fi casată, independent de argumentele cererii de apel, dacă, cauza a fost judecată de instanță în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data şi ora ședinței de judecată sau dacă instanţa a soluţionat problema drepturilor unor persoane neantrenate în proces.

68. În baza art. 5 alin. (1) Cod de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.

69. Articolul 118 alin. (3) și (5) din Codul de procedură civilă, stabilește că

circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei sânt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate. Instanţa judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părţilor şi altor participanţi la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare şi să dovedească faptele ce constituie obiectul probaţiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.

70. În conformitate cu art. 373 Cod de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decît aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor cînd consimte şi cînd hotărârea este atacată şi de alţi participanţi la proces.

71. Potrivit recomandărilor avizului nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce iau fost prezentate.

72. Colegiul menţionează că, art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justiţiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligaţiei instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanţelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justiţiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

73. În conformitate cu art. 390 alin. (3) Cod de procedură civilă, în cazul casării integrale sau parțiale a hotărârii primei instanțe și restituirii cauzei spre rejudecare în primă instanță, instanța de apel poate să se expună în decizia sa asupra actelor procedurale care urmează a fi efectuate în primă instanță la rejudecarea cauzei, însă nu este în drept să prejudece în opiniile sale că o anumită probă ar inspira sau nu încredere, că unele probe ar fi mai temeinice decât altele și nici să stabilească ce hotărâre ar trebui adoptată după rejudecarea cauzei.

74. Din conținutul normelor enunțate, Colegiul civil reiterează că, sarcina instanței de apel derivă din dispozițiile art. 373 alin. (1), (2) și (5) Codul de procedură civilă, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.
75. Colegiul civil subliniază că, instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare. (*Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 § 43).*
76. Instanța de apel atestă că, fiind investită cu examinarea cauzei în fond, prima instanță a concluzionat asupra temeiniciei acțiunii și a dispus încasarea de la Corini Maria în beneficiul Anei-Maria Stratan a prejudiciului material în mărime de 66 967,47 (șaizeci și șase mii nouă sute șaizeci și șapte) lei, 47 bani, a cheltuielilor de judecată în mărime de 12 740,50 (doisprezece mii șapte sute patruzeci) lei, 50 bani, constituite din: 2 740,50 lei taxa de stat, 6 000 lei, pentru efectuarea expertizei, 4 000 lei asistența juridică.
77. În conformitate cu prevederile art. 26 alin. (1), (2) Cod de procedură civilă, procesele civile se desfășoară pe principiul contradictorialităţii şi egalităţii părţilor în drepturile procedurale. Contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părţile şi ceilalţi participanţi la proces să aibă posibilitatea de a-şi formula, argumenta şi dovedi poziţia în proces, de a alege modalităţile şi mijloacele susţinerii ei de sine stătător şi independent de instanţă, de alte organe şi persoane, de a-şi expune opinia asupra oricărei probleme de fapt şi de drept care are legătură cu cauza dată judecăţii şi de a-şi expune punctul de vedere asupra iniţiativelor instanţei.
78. În conformitate cu prevederile art. 27 alin. (1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum şi de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.
79. La caz, Colegiul judiciar constată cu certitudine faptul că, apelanta/pârâtă Corini Maria nu a participat la examinarea cauzei în fond, la dosar lipsind atât dovada executării procedurii de citare legală, cât și dovada recepționării de către aceasta a copiei acțiunii.
80. În conformitate cu prevederile art.100 alin.(1) Cod de procedură civilă, cererea de chemare în judecată şi actele de procedură se comunică participanților la proces şi persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată şi cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului

cuprins în act şi confirmarea primirii lui, precum şi prin delegație judiciară.

81. Articolul 102 alin. (1) Cod de procedură civilă, stabilește că instanța înștiințează prin citație participanții la proces, martorii, experții, specialiștii şi interpreții privitor la locul, data şi ora ședinței de judecată sau la locul, data şi ora efectuării unor acte de procedură.

82. Conform art. 105 alin. (1) Codul de procedură civilă, citaţia şi înştiinţarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citaţiei sau înştiinţării se înscrie pe citaţie sau înştiinţare în partea care se înmânează destinatarului, precum şi pe cotor, care se restituie instanţei.

83. Alin.(5) al aceluiaşi articol stipulează că, citaţia sau înştiinţarea adresată persoanei fizice se înmânează personal contra semnătură pe cotor. Citaţia sau înştiinţarea adresată unei organizaţii se înmânează persoanei cu funcţie de răspundere respective contra semnătură pe cotor sau, în cazul absenţei acesteia, se înmânează în acelaşi mod unui alt angajat, considerându-se recepţionată de organizaţie. Dacă părțile și alți participanți la proces sânt reprezentați de avocați, citațiile și înștiințările se expediază la sediul avocaților, recepționarea înlăturând orice viciu de citare a participanților. Citațiile și înștiințările expediate reprezentanților la adresa electronică înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor se consideră recepționate de către părți și alți participanți la proces.

84. În cauza Russu c. Moldovei din 13 noiembrie 2008 Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat deja că „în practică, instanţele naţionale nu acceptă în calitate de probă suficientă expedierea unei scrisori de către instanţă, dar solicită dovada înmânării”.

85. Din materialele dosarului Colegiul a constatat cu certitudine faptul că, potrivit scrisorii de expediere a actului judecătoresc, copia încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 18 iulie 2024 privind acceptarea acțiunii înaintate de Stratan Ana-Maria împotriva Mariei Corini cu privire la încasarea prejudiciului, a fost expediate o singură dată în adresa pârâtei Corini Maria - mun. Chișinău, str. N. Titulescu, 39, apartamentul nr.29 (f.d. 20), însă nu se poate desprinde momentul comunicării actelor procedurale, din motiv că, lipsește dovada de recepție a scrisorii, în situația în care, scrisoarea recomandată a fost restituită instanței de judecată cu mențiunea „nereclamat” (f.d. 22-23).

86. În continuare, prin cererea din 04 septembrie 2024, reprezentantul intimatei a solicitat citarea pârâtei Corini Maria prin intermediul citaţiei publice, în temeiul art. 108 Cod procedură civilă, având în vedere faptul că o altă adresă nu cunoaşte (fd. 21-23).

87. Necătând la acest fapt, cunoscând cu certitudine că apelanta nu a recepţionat încheierea instanţei de judecată şi copia acţiunii, instanţa de judecată nu a dispus citarea repetată sau publică a apelantei, la materialele cauzei regăsindu-se doar o notă de telefonogramă, fără dată şi oră, cu următorul conţinut: „Prin prezenta comunic că de la nr. de telefon 022-54-71-00, a fost contactată telefonic, pârâta Corini Maria, la numărul de telefon 078364198, pentru a fi informată referitor la

acţiunea civilă nr. 2-9502/2024, la cererea de chemare în judecată înaintată de Stratan Ana-Maria, cu privire la încasarea prejudiciului, stabilită pentru 5 septembrie 2024, în lipsa părţilor, în incinta Judecătoriei Chişinău, sediul Centru, mun. Chişinău bd. Ştefan cel Mare şi Sfint, 162, etajul 6, biroul 610, judecător Victoria Bogomolova. Apelul a fost recepţionat. Pârâta a comunicat că la fel a fost inundată".

88. Prin urmare, Colegiul judiciar apreciază critic această modalitate de citare a pârâtei, or, din conţinutul acesteia nu este clar la ce dată şi oră a fost expediată, nefiind respectată dispoziţia art. 102 alin. (4) Cod de procedură civilă, potrivit căruia, citaţia se înmânează părţii cu cel puţin 3 zile înainte de data judecării. În cauzele urgente, acest termen poate fi mai scurt, la discreţia instanţei şi nefiind respectat nici dreptul apelantei de a depune referinţă scrisă în 30 de zile de la data comunicării cererii de chemare în judecată cu valoare redusă.
89. Respectiv, reieșind din aceste circumstanțe, Colegiul civil constată că prima instanță nu a luat toate măsurile în vederea asigurării citării legale a pârâtei Corini Maria.
90. Colegiul civil remarcă că, la materialele cauzei lipsesc dovezi menite să indice cert la stăruința instanței de a comunica pârâtei despre acțiunea înaintată sau acte care ar proba înmânarea înscrisurilor și solicitarea referinței.
91. Corespunzător, pe motivul enunțat apelanta nu a cunoscut despre examinarea litigiului în cauză, fiind în imposibilitate de a-și prezenta poziția față de pretențiile înaintate, inclusiv de a depune referința și probe în acest sens.
92. Așadar, judecând cauza în fond fără a înștiința în modul prevăzut de lege pârâta Corini Maria, Colegiul constată că instanța de fond nu a asigurat disponibilitatea în drepturi a participanților la proces, ce constă în posibilitatea, în primul rând, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum şi de drepturile procedurale, de a alege modalitatea şi mijloacele procedurale de apărare, astfel, prin urmare fiind admisă încălcarea prevederilor art. 27 alin. (1) Cod de procedură civilă.
93. În așa împrejurări, instanța de apel reține că, pârâtei i-a fost încălcat dreptul de acces liber la justiție, prevăzut de art. 20 din Constituție, dreptul la un proces echitabil, garantat de art.6 CEDO, dreptul de a formula cereri şi demersuri, dreptul de a participa personal sau prin intermediul unui reprezentant (avocat) la examinarea cauzei.
94. Or, pentru a răspunde exigenţelor articolului enunţat procedura în faţa instanţelor judiciare trebuie să aibă un caracter contradictoriu, un concept similar celui al egalităţii armelor. Principiul contradictorialităţii presupune, în fond, posibilitatea pentru părţile în proces de a li se aduce la cunoştinţă toate dovezile invocate, observaţiile formulate a acesteia şi de a face comentarii în legătură cu ele.
95. Aceste încălcări a normelor de drept procedural, conform cerințelor art. 388 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, impun casarea hotărârii și remiterea cauzei la rejudecare în prima instanță.
96. Se impune de subliniat la acest capitol şi faptul că necomunicarea în modul

corespunzător de către instanțele de judecată a actelor de procedură către participanții la proces ar putea înfrânge principiul echității procedurii civile şi îngrădi în mod inacceptabil dreptul subiecților la un proces echitabil. Colegiul reiterează că, dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent al tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenţie *(CEDO, hot. Campbell şi Fell vs.Marea Britanie din 25.02.1982).*

97. Or, cum drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă şi reală, iar nu iluzorie şi teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanţe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiţie *(CEDO, hot. Airey vs. Irlanda din 09.10.1979).*

98. Subsidiar, art. 6 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale stipulează că orice persoană are dreptul la judecarea pricinii „în mod echitabil", ceea ce implică, inclusiv, o procedură contradictorie şi egalitatea armelor. Respectarea principiului egalității armelor presupune că fiecare parte trebuie să obţină o posibilitate rezonabilă de a-şi prezenta cauza în condiţii care să nu o plaseze într-o situaţie net dezavantajată în raport cu adversarul său, astfel încât între părţi să se menţină un echilibru corect. Dreptul la o procedură contradictorie implică dreptul unei părţi în procesul civil de a lua cunoştinţă de observaţiile sau explicaţiile date de cealaltă parte, precum şi de a le discuta.

99. Astfel, pornind de la prevederile normei procesuale citate, instanța de apel concluzionează că, eroarea judiciară stabilită anterior, şi admisă la judecarea cauzei de instanţa de fond, şi anume, soluționarea cauzei în lipsa înștiințării legale a unui participant la proces, nu poate fi corectată în ordine de apel, prin urmare se impune rejudecarea cauzei în prima instanţă.

100. Completul judiciar subliniază că, obiectul acțiunii înaintate de către Stratan Ana-Maria îl constituie încasarea din contul pârâtei Corini Maria în beneficiul său a prejudiciului cauzat prin inundarea apartamentului nr. 26 din str. N. Titulescu, 39, mun. Chișinău și anume a prejudiciul material în mărime de 66967,47 (șaizeci și șase mii nouă sute șaizeci și șapte) lei, 47 bani.

101. Din actele cauzei, inclusiv extrasul din Registrul bunurilor imobile, se atestă că proprietarul apartamentului nr. 26 din str. Nicolae Titulescu, 39, mun. Chișinău este întegistrată Stratan Ana-Maria (f.d. 12), din numele căreia avocatul Andrei Bîtcă a semnat și înaintat acțiunea în instanța de judecată (f.d. 5-7), însă, actul cu privire la inundație din data de 22.02.2024 este întocmit în prezența Vioricăi Stratan, fiind indicată ca proprietar al ap. 26 (f.d. 100), dar în lipsa intimatei/reclamante Stratan Ana-Maria și în lipsa apelantei/pârâte Corini Maria.

102. Totodată, Colegiul judiciar reține că în actul de predare-primire a raportului de evaluare nr. 067/B/24 din 20.02.2024, este indicat că a primit acest act Stratan Viorica, dar a semnat Șveț Alexandra (f.d. 8), iar din materialele cauzei nu este clar cine sunt aceste persoane și dacă prin hotărârea pronunțată nu le-au fost afectate careva drepturi.

103. În virtutea art. 62 din Codul de procedură civilă, coparticiparea procesuală este obligatorie dacă examinarea cauzei implică soluţionarea chestiunii cu privire la

drepturile sau obligaţiile mai multor reclamanţi şi/sau pârâţi atunci când: a) obiectul litigiului îl constituie drepturile şi obligaţiile comune ale mai multor reclamanţi sau pârâţi; b) drepturile şi obligaţiile reclamanţilor sau pârâţilor decurg din aceleaşi temeiuri de fapt sau de drept. Ca urmare a constatării temeiurilor coparticipării procesuale obligatorii, instanţa judecătorească va înştiinţa, din oficiu sau la cererea participanţilor la proces, pe toţi coreclamanţii şi copârâţii despre posibilitatea de a interveni în proces. Încheierea judecătorească prin care este respinsă cererea participantului la proces privind înştiinţarea coparticipantului poate fi atacată odată cu fondul cauzei. În cazul existenţei temeiurilor prevăzute la alin. (1), orice persoană are dreptul să solicite intervenirea în proces în calitate de coreclamant sau copârât. Încheierea judecătorească prin care a fost respinsă cererea persoanei interesate de a interveni în proces în calitate de coparticipant obligatoriu poate fi atacată cu recurs. Examinarea recursului nu afectează continuitatea ședinței de judecată, însă pînă la pronunțarea deciziei instanţei ierarhic superioare se amînă pledoariile. Dacă încheierea judecătorească prin care este respinsă cererea persoanei interesate de a interveni în proces în calitate de coparticipant obligatoriu a fost casată, instanţa reia examinarea cauzei de la pregătirea cauzei pentru dezbateri judiciare. Coparticipanţii pot încredinţa reprezentarea lor în proces unuia sau mai multor coparticipanţi. Coparticipantul reprezentant confirmă împuternicirile speciale prevăzute la art. 81 printr-o procură autentificată notarial, iar împuternicirile generale – prin cereri scrise semnate de coparticipantul sau coparticipanţii reprezentaţi, cu excepţia reprezentanţilor autorităţilor publice. Intervenirea în proces se dispune, printr-o încheiere, pînă la închiderea dezbaterilor judiciare înaintea primei instanţe. Dacă necesitatea intervenirii în proces a coreclamanţilor sau copârâţilor este constatată în timpul deliberării, instanţa va relua examinarea cauzei în fond, dispunând înştiinţarea coparticipanţilor.

104. Iar, articolul 63 alin.(1) din Codul de procedură civilă, prevede că pentru judecarea rapidă şi justă a litigiilor, instanţa judecătorească este în drept să admită examinarea concomitentă a mai multor pretenţii înaintate de mai mulţi reclamanţi către acelaşi pârât ori de un reclamant către mai mulţi pârâţi, ori de mai mulţi reclamanţi împotriva mai multor pârâţi (inclusiv în cazul cînd fiecare pretenţie poate fi examinată şi executată de sine stătător), cînd ele se află în conexiune prin raportul material juridic dintre coparticipanţi, prin pretenţiile înaintate sau probele comune şi cînd există posibilitatea examinării lor în aceeaşi procedură şi de aceeaşi instanţă. Fiecare coreclamant sau copârât participă în proces în mod independent faţă de ceilalţi coparticipanţi.

105. În corespundere cu prevederile art. 65 alin.(1)-(4) Cod de procedură civilă, orice persoană interesată poate interveni într-un proces ce se desfăşoară între alte persoane. Intervenţia este în interesul propriu cînd intervenientul invocă un drept al său asupra obiectului litigiului sau un drept legat de acesta. Dacă se constată că există persoane care pot să îşi declare propriile pretenţii asupra obiectului litigiului între părţile iniţiale, instanţa este obligată să înştiinţeze persoanele în cauză despre

procesul pornit şi să le explice dreptul lor de a interveni în proces prin înaintarea unei acţiuni. Intervenientul principal poate interveni în proces pînă la închiderea dezbaterilor judiciare în primă instanţă, înaintînd acţiunea către una sau către ambele părţi în modul prevăzut de prezentul cod. Intervenientul principal are drepturi şi obligaţii de reclamant. Cererea de intervenţie principală se întocmeşte conform cerinţelor prevăzute pentru cererea de chemare în judecată. În cazul în care constată că acţiunea intervenientului principal nu se raportă la obiectul litigiului, instanţa pronunţă o încheiere prin care respinge examinarea concomitentă a acţiunii intervenientului principal cu acţiunea iniţială a reclamantului. În astfel de cazuri, intervenientul principal nu decade din dreptul de a cere intentarea unui proces pe baze generale.

106. În acord cu prevederile art. 67 alin. (1)-(3) Cod de procedură civilă, persoana interesată într-un proces pornit între alte persoane poate interveni în el alături de reclamant sau de pârât până la închiderea dezbaterilor judiciare în prima instanţă dacă hotărârea pronunţată ar putea să influenţeze drepturile sau obligaţiile lui faţă de una din părţi. Pentru a interveni în proces, intervenientul depune o cerere în care demonstrează interesul intervenţiei, menţionând cărei părţi se va alătura. Copia de pe cerere se înmânează ambelor părţi. Intervenientul accesoriu poate fi introdus în proces şi la cererea uneia dintre părţi sau din oficiul instanţei.

107. Conform art.69 alin.(1)-(2) Cod de procedură civilă, dacă, în urma pronunţării hotărârii, partea în proces obţine un drept faţă de intervenientul accesoriu sau acesta poate înainta pretenţii împotriva ei, partea interesată este obligată să-l înştiinţeze despre pornirea procesului şi să prezinte în judecată un demers, solicitând introducerea lui în proces. În acest scop, partea interesată depune în judecată o cerere, copia de pe care o expediază intervenientului accesoriu, precum şi explicaţia dreptului acestuia de a interveni în proces în timp de 15 zile. În caz de examinare a cauzei fără ca partea interesată să atragă în proces intervenientul accesoriu, faptele şi raporturile juridice stabilite prin hotărâre judecătorească irevocabilă nu au efecte juridice la examinarea acţiunii de regres depuse împotriva intervenientului.

108. În conformitate cu art. 185 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, judecătorul, în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, soluţionează problema intervenirii în proces a coreclamanţilor, copârâţilor şi intervenienţilor.

109. Aşadar, Colegiul civil, reținând cele constatate și raportându-le la prevederile normelor legale menționate supra, conchide că la caz sunt întrunite condițiile intervenirii în proces, or, prin acțiunea înaintată proprietarului bunului imobil Stratan Viorica i se poate aduce atingere drepturilor şi intereselor.

110. Colegiul remarcă că, pentru examinarea multiaspectuală și justă a cauzei și pentru a nu se aduce atingere drepturilor, intereselor și obligațiilor persoanelor neantrenate în proces, instanța de fond urma să o atragă în proces pe Stratan Viorica. Astfel, participarea Vioricăi Stratan la examinarea prezentei cauzei civile, urmează a fi făcută în modul în care va permite instanței de judecată să sesizeze corect toate circumstanțele cauzei, să excludă inexactități cu sens dublu și va face

posibilă judecarea cauzei civile bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

111. Instanța de apel reiterează că, dreptul de acces la un tribunal prevăzut de art. 6 §1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale nu este unul absolut, el poate fi supus unor restricții. În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului indică că, instanțele de judecată naționale trebuie să se asigure că restricțiile aplicate nu resping sau nu reduc accesul oferit unei persoane în așa fel sau într-o asemenea măsură încât însăși esența dreptului să fie afectată. Mai mult, o restrângere a dreptului nu va fi compatibilă cu art. 6 §1 dacă nu urmărește un scop legitim și dacă nu există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit.
112. Dreptul de acces la un tribunal este prejudiciat în esența sa atunci când reglementările nu mai servesc scopurilor securității juridice și bunei administrări a justiției, ci constituie un fel de barieră care împiedică justițiabilul să obțină examinarea în fond a cauzei sale de către o instanță judecătorească competentă (cauza *Cornea contra Republicii Moldova*, hotărârea CEDO din 22 iulie 2014, definitivă la 22 octombrie 2014).
113. Astfel, dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (hotărârea CEDO din 25 februarie 1982, în cauza *Campbell și Fell versus Regatul Unit*) și din moment ce drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, dar nu iluzorie și teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție (hotărârea CEDO din 09 octombrie 1979 în cauza *Airey versus Irlanda*).
114. Colegiul notează că neantrenarea în proces a persoanei, atunci când prin judecarea cauzei şi mai ales prin efectul executării hotărârii judecătoreşti se pot aduce atingere intereselor acesteia, reprezintă o violare vădită a dreptului la un proces echitabil, garantat de art.6 CEDO şi constituie temei legal necondiţionat, de sine stătător şi invocat din oficiu de casare a hotărârii cu trimiterea cauzei la rejudecare în prima instanţă.
115. Mai mult, în contextul prevederilor art. 372 alin. (3) CPC, în apel nu se poate schimba calitatea procedurală a părţilor, temeiul sau obiectul acţiunii şi nici nu pot fi înaintate noi pretenţii. Or, actele de procedură privind pregătirea cauzei pentru dezbaterile judiciare reprezintă mijloacele juridice specifice puse de legiuitor la dispoziţia instanţei de judecată.
116. Pornind de la faptul că în instanţa de apel nu poate fi schimbată calitatea procedurală a părţilor, respectiv nu poate fi soluţionată problema intervenirii în proces a altor persoane, se impune rejudecarea cauzei în prima instanţă. Or, încălcarea admisă de către primă instanţă necesită a fi elucidată şi corectată la rejudecarea cauzei.
117. Astfel, din considerentele menţionate şi având în vedere faptul că prima instanţă a

examinat cauza cu încălcarea normelor de drept procedural, admiţând erorile procedurale enunţate, care nu pot fi corectate de către instanţa de apel, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru reiterează concluzia de a admite apelul, de a casa integral hotărârea primei instanţe şi de a trimite cauza spre rejudecare în aceiaşi instanţă, în alt complet de judecată.

118. Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ Curții de Apel Centru consideră necesar de a menţiona că la rejudecarea cauzei instanţa de fond urmează să ţină cont de cele menţionate, de a examina cererea de chemare în judecată depusă de Stratan Ana-Maria împotriva Mariei Corini cu privire la încasarea prejudiciului, cu respectarea tuturor procedurilor de rigoare, de a crea condiții obiective şi reale participanților la proces pentru realizarea drepturilor sale procedurale şi în baza probelor pertinente administrate, raportate la legea materială ce guvernează raportul juridic litigios, să emită o hotărâre legală şi întemeiată, cu respectarea normelor de drept material şi procedural.

119. Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că s-a constatat încălcarea normelor de drept procedural și deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de apel, Colegiul civil ajunge la concluzia de a admite cererea de apel, de a casa integral hotărârea primei instanțe, cu trimiterea cauzei la rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată.

120. În conformitate cu prevederile art. art. 276^4, 385 lit. d), 389-390 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

D E C I D E :

Se admite cererea de apel declarată de avocatul Danu Dogotari, în interesele apelantei Maria Corini.

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 5 septembrie 2024, emisă în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Stratan Ana-Maria împotriva Mariei Corini cu privire la încasarea prejudiciului, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Președintele completului, judecătorul Ruxanda PULBERE

Judecătorii Ala MALÎI

Roman PASCARI